

Covenant & Conversation

ת"וב

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ה"צט) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

TAZRİA - METSORA ÖZET

Kutsiyet ve Doğum

Tazria ve Metsora *peraşalarındaki* kanunlar, anlaması en zor olanlar arasında yer alır. Bunlar bizim, “bedenin varisi olduğu bin çeşit doğal darbeye” maruz haldeki fiziksel varlıklar, vücuda gelmiş ruhlar olduğumuz gerçeğinden kaynaklanan “manevi kirlilik” durumları hakkındadır. Her ne kadar ölümsüz arzulara sahipsek de ölümlülük, insani mevcudiyetin bir gerçeğidir.

Tarih boyunca bu duruma yönelik, birbirine zıt iki yaklaşım şekli olmuştur: hedonizm (fiziksel zevk için yaşamak) ve münzevilik (fiziksel zevklerden el çekmek). Yahudiliğin yolu bunların ikisinden de farklıdır, çünkü Yahudilikte, yemek, içmek, ilişkiler ve istirahat gibi fiziksel eylemleri kutsayarak, bedenin yaşamını *A-Şem'e* hizmet için bir araç haline getiririz. Bizler, kurtaran Tanrı'nın aynı zamanda yaratan Tanrı olduğuna ve O'nun yapmış olduğu dünyanın “çok iyi” olduğuna inanırız. **Yahudi olmak, hem yaratılanları hem de Yaradan'ı kutlamaktır.**

Bu da *peraşanın* başındaki kanunların açıklanmasına yardımcı olacaktır. Doğum yaptıktan sonra bir kadın, *tuma* hali içine girer. Bu, olumsuz anlamıyla bir “kirlilik” değil, kişinin kutsiyetle doğrudan buluşmasını geçici olarak sınırlayan bir durumdur. *Tuma*; olumsuz, kusurlu veya günahkârca bir şey değildir. Sadece insanın kutsiyetle doğrudan temasını engelleyici bir mesafe yaratan geçici bir haldir ve çoğunlukla yaşamdaki geçiş veya dönüşüm anlarıyla bağlantılıdır. Belirli bir süre sonra kadın bazı *korbanlar* getirir ve ritüel yaşama tamamen geri döner. Acaba yaşamla en dolu anlardan biri olan doğumun, insanı bu duruma sokmasının sebebi ne olabilir?

İlk prensip, Tanrı'nın yaşamın ta kendisi olduğudur. Yahudilik, ölümü yücelten kültürlere karşı bir protestodur. *Tuma* konusunda paradigma denebilecek örnek, bir ölüyle temastır. Başka *tuma* durumları da bize insanın faniliğini hatırlatan konularla bağlantılıdır. Tanrı'nın krallığı yaşamın ta kendisidir ve kutsiyet, bu gerçeğin yoğun bir şekilde farkına vardığımız noktadır. Hayatın kaybını veya yaşamla ayrılığı ima eden herhangi bir şey, o doğrudan buluşma ile aramızda bir mesafe yaratır.

Yeuda A-Levi gibi düşünürler bu kanunları şöyle açıklamışlardır: Ölü bir beden, yaşam kaybını en yüksek derecede temsil eder ve yaşamın küçük çaplı kaybını simgeleyen durumlar bile, yaşayanlara ve nefes alanlara bir ölçüde tezat teşkil eder. Yahudilik, bir yaşam inancı olarak, bu gibi sınırlara karşı derinden duyarlıdır. İkinci bir prensip, Yahudiliğin bir bebeğin doğumuna yönelik hassasiyetidir. Dünyaya çocuklar getirmekten daha “doğal” bir şey yoktur. Yine de, Tora, sık sık doğumu mucizevi bir şey olarak tarif eder. Tanah'taki birçok sima, ancak uzun bir çilenin sonunda çocuk sahibi olabilmıştır. Buradaki mesaj açıktır: Devamlılık, salt bir biyoloji meselesi değildir. Her çocuk, Tanrı'nın bir armağanıdır. Yahudilik kadar çocukları ciddiye alan veya bir sonraki nesle Yahudilikten daha çok gayret vakfeden başka bir inanç yoktur. Doğum mucizevi bir şeydir. Ebeveyn olmak, herhangi birimizin bizzat Tanrı'nın düzeyine yaklaşabileceği en yüksek noktadır. Böylesine manevi bir ağırlık taşımasının sebebi de budur. İşte şimdi, bu kanunları daha derinlemesine anlayabiliriz. Doğum her zaman, hem anne hem de bebek için risk içerir. Bu aynı

zamanda bir ayrılık anıdır; daha önce annenin bir parçası olan bebek, şimdi bağımsız bir yaşam haline gelmektedir. Bir kız doğduğunda, bu kız ileride kendisi de dünyaya yeni bir yaşam getirebileceğinden, “yaşamın içinden yaşam çıkması” şeklindeki duygu daha da güçlüdür. Kanunlar da bu esaslı dönüşümü yansıtır.

Alahasal bir prensip de vardır: “**Bir mitsvayla meşgul olan kişi, başka bir mitsvadan muaftr.**” Bir anlamda Tanrı, anneye şöyle demektedir: Kutsal Mekân’a girmekten geçici olarak muafsın, çünkü şu sıralarda tüm eylemler içinde en kutsallarından biriyle meşgulsün – yeni bir yaşamın ihtiyaçlarını karşılıyorsun. Başkalarının, kutsiyetle buluşmak için Bet Amikdaş’a gitmesi gerekiyor. Sen ise onu doğrudan deneyimliyorsun.

Bir süre sonra anne Kutsal Mekân’a geri gelip şükran sunacaktır. Ancak şimdilik odak noktası başka yerdedir. Kendisine, yaratılışın ta kendisiyle ender ve yakın bir buluşma bahşedilmiştir.

Doğum, yeni anneyi Bet Amikdaş’a gelmekten muaf kılar, çünkü onun yatağının başucu, Bet Amikdaş’taki deneyimin bir kopyası niteliğindedir. O artık sevginin hayat doğurmasının ve ölümlülüğün ortasında bir ölümsüzlük imasıyla karşılaşmanın ne demek olduğunu bilmektedir.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Yahudilikte fiziksel dünyayı sık sık kutsallaştırırız. Kendi yaşamınızın neresinde gündelik bir eylemi kutsiyet düzeyine yükseltebilirsiniz?
2. Her doğumu bir mucize olarak görmek, aileler ve ebeveynlik hakkındaki düşünce şeklimizi nasıl değiştirebilir?
3. Yeni doğum yapmış bir anne, zaten kutsiyeti deneyimliyor olduğu için Bet Amikdaş’tan muaftr. Bu bize Tanrı’yı nerede bulabileceğimiz konusunda ne öğretiyor?

Bir Ana Fikir

Yahudilik yaşamı kutsar. Doğum gibi fiziksel deneyimler bile kutsiyetle buluşmanın bir vesilesi haline gelir. Yeni bir yaşamın ihtiyaçlarını karşılamakla, Tanrı’ya daha da yaklaşır, yaratılışın gizmine ve yaşam denen armağanın ta kendisine dokunuruz.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'İN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Tazria *peraşası tuma* ve *taara* kanunlarını ele alır. *Tuma* kişinin kutsiyetle doğrudan temasını geçici olarak önleyen bir durumdur. *Taara* ise bu durumun giderilmesi anlamına gelir. *Peraşa* bir kadının doğum yaptıktan sonraki dönemde içinde bulunduğu durumla başlar.

Peraşa bunun ardından *tsaraat* adı verilen bir cilt rahatsızlığını tanımlar. Genellikle cüzzam olarak çevrilse de, *tsaraat* aslında manevi bir eksikliğin cilt lekeleriyle dışa vurulması şeklindeki bir durumdur. Üstelik kendini renk bozukluğuyla belli eden bu lekeler yalnızca ciltte değil, kişinin giysilerinde, hatta evinin duvarlarında bile görülebilir. *tsaraat* rahatsızlığından muzdarip olan bir kişi *metsora* diye adlandırılır ve bir süreliğine kampın dışında yaşamak durumunda kalır. *Peraşa* bir Koen tarafından gerçekleştirilen karmaşık teşhis sürecini de ayrıntılarıyla verir.

Bu hafta iki *peraşa* birden okuyacağız. İkinci *peraşa* olan *Metsora*'da da aynı tema devam eder ve *tsaraat* adlı bu olgu sonrasındaki arınma sürecini okuruz.

Bir *metsora* uygun arınma ritüellerinden geçtikten sonra Koen onu kontrol eder ve tekrar "saf" ilan eder.

Acaba bir kişinin evinin ve giysilerinin de tsaraattan etkilenebiliyor olması, bu olgunun niteliğine açıklık getirmeye yardımcı olabilir mi?

Peraşa Aktivitesi

Kutsiyet Noktası

Her katılımcı odada küçük, basit, sıradan bir obje alacak. Örneğin bir bardak, bir kitap ya da bir yastık gibi. Bir dakika boyunca bu objeleri ellerinde tutacaklar ve onların nasıl birer "mucize" olarak görülebileceğini düşünecekler. Bu objeyi kim yaptı? Bu amaçla yeryüzündeki hangi malzemeler kullanıldı? Hayatta size nasıl yardımcı oluyor? Bakalım gündelik objelerin içinde gizli olan kutsiyeti bulabilecek misiniz!

Rapunzel'in Annesi

Bir zamanlar, bir bebek sahibi olmayı dünyadaki her şeyden daha çok dileyen bir kadın yaşardı.

Nihayet, kocasıyla birlikte, yakında bir bebek dünyaya getireceklerini öğrendiler. Ah ne kadar da sevinmişlerdi! Ne var ki, eşine en iyi yeşil sebzeleri bulma ümidiyle arayışa çıkan kocası korkunç bir hataya düştü. Bu yeşillikleri gizemli bir cadının bahçesinden kopardı. Öfkelenen cadı onu cezalandırmak için, bu sebzelerin bedeli olarak, şimdi adamın, doğacak ilk çocuğunu ona vermek zorunda olduğunda ısrar etti.

Böylece, kız bebek dünyaya geldiği zaman, bu cadı tarafından alınarak, ormanın derinliklerinde gizlenmiş olan çok yüksek bir kuleye kapatıldı.

Yeni anne tarifsiz bir keder içindeydi. Her gün ormanın kenarına yürüyüp bir şarkı söylüyordu: “Çocuğum, her neredeyse seni seviyorum, şimdi ve ebediyen!”

Aradan yıllar geçti. Rapunzel adını almış olan kız kulenin içine hapsedilmiş halde büyüdü. Saçları da gittikçe uzuyordu. Kulenin tek penceresinin kenarında otururken, uzun sarı buklelerini örtüyordu. Saç o kadar uzamıştı ki, onu pencere pervazından aşağı sarkıtığında neredeyse dışarıdaki çimenlere kadar ulaşıyordu!

Cadı, Rapunzel'e kendisine “anne” diye hitap etmesini söylemişti, ama Rapunzel onda kendisine yönelik hiçbir sevgi kırıntısı göremiyordu. Öte yandan, Rapunzel'in gerçek annesi ona o kadar büyük bir sevgi duyuyordu ki, bunun kendine has bir gücü vardı.

Bazı zamanlarda Rapunzel pencere kenarında otururken uzaktan bir ses duyuyor ve o sese karşı sıcak bir çekim hissediyordu. Sanki bir yerlerde birileri onu düşünüyor, onu çağırıyor gibiydi.

Birçok dönemeç ve sürprizden sonra (ve evet, bir prens! Çünkü her masalda bir prens vardır), Rapunzel nihayet dış dünyaya açılabilmenin bir yolunu buldu. Kendi saçını aşağı sarkıtarak! O ve prens, nereye gideceklerinden emin olmasalar da, ormanın derinliklerine doğru ilerlediler. Sonunda Rapunzel bir ses duydu. Yumuşak. Tanıdık. Kendi şarkısını söyleyen bir sestiydi.

Bir anda Rapunzel ve annesi birbirlerine koştular. Her nasılsa birbirlerini tanıyorlardı, çünkü altın bir örgü gibi onları birbirine hep bağlı tutmuş olan sevgiyi hissetmişlerdi.

Annesi aynı anda hem gülüyor hem de ağlıyordu. “Kızım! Seni bulma ümidimi hiç kesmedim!” dedi. Rapunzel de gözyaşlarının arasından gülümsedi: “Hep senin oralarda bir yerlerde beni aradığımı hissettim.”

Annesinin sevgisi, Rapunzel'e eve dönüş yolunda rehberlik etmişti. Ve o günden itibaren bir daha hiç ayrılmadılar.

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *perasha* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *perashanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"... sonra Koen, hastayı yedi günlük bir karantinaya alacaktır."

- Vayikra 13:21

Laşon ara (olumsuz veya zarar verici konuşma) yapan kişi, *metzora* olarak mimlenir ve toplumdaki uzaklaştırılır.

SORU:

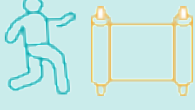
Tüm günahlar içinde neden özellikle *laşon ara*, toplumdaki yalıtılma cezasına yol açar?

Rabi Sacks bunu şöyle açıklar:

"*Laşon aranın* olumsuz kuvveti... sosyal medya çağında daha da artmış durumda. Elektronik ortamda iletişim kurulduğunda, eleştirel, saldırgan, kırıcı ve yıkıcı olmak çok daha kolaydır, çünkü insanlar yüz yüze konuşmadıkları zaman meydana gelen, 'sosyal çekinmenin ortadan kalkması' diye tanımlanabilecek bir durum söz konusudur. Başkaları hakkında negatif, kırıcı veya kötü niyetli yorumlar yayımlamış kişilerin, dışarıdan görülebilen bir utanç işaretiyle mimlendikleri ve bir süreliğine kamusal alanlardan ve başkalarının refakatinden men edildikleri – kısacası, bir *metzoranın* kaderini yaşadıkları – bir dünya düşünün. Bu herhalde, insanların, konuşma yeteneklerini başkalarına zarar vermek için kullanmadan önce iki kez düşünecekleri bir dünya olurdu!"

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Doğum Sonrası Arınma

(Vayikra 12:2-4)

Doğum yapmış bir kadın, bir süreliğine *tuma* adı verilen bir duruma girer. Genellikle manevi kirlilik şeklinde çevrilsede, bu bir kusur veya günah değildir. Daha ziyade, yaşam ve ölümün en katışıksız haline temas etmiş olduğumuz gerçeğinin tanınmasıdır. Doğum, bir insanın Tanrı'nın yaratma eylemine en yakın noktaya geldiği andır. *Tumanın* gerektirdiği ayrılık dönemi, kutsal bir moladır, bir kendine gelme sürecidir. Bu şekilde anne, kendisine ait bir kutisyete daha yeni iştirak etmiş olduğundan, Mişkan'ın taleplerinden muaf bir halde, dünyaya getirdiği yeni yaşamla bağ kurabilir. Sonrasında getirdiği *korban* da bir günahın kefareti için değil, hayatı değiştiren bir deneyim sonrasında topluma yeniden katılmasını işaretlemek içindir.

PRATİK KONUŞALIM

Toparlanma Süreci

Bu *mitsva* bize, yoğun yaratma veya değişim anlarının ardından, koruma altında olacak mukaddes zamanlar yaratmayı öğretir. Büyük çaplı yaşam olaylarının ve değişimlerin ardından derhal toparlanmamız için bize baskı yapan bir kültürün içinde yaşıyoruz. Ancak Tora bize farklı bir yol önerir. Yaşadığımız sürece saygı göstermemizi söyler. Pratikte bu, büyük bir proje, hamle veya kaybin ya da yeni bir başlangıcın ardından kendimize ve başkalarına sessiz bir entegrasyon dönemi tanımak anlamına gelir. Tüm bunlar, yaratma işinin bir toparlanma sürecini gerektirdiği ve fırtınanın ardından gelen sakin anlarda derin bir kutsiyet olduğu gerçeğini tanımakla ilgilidir.

“Beden için istirahat, zihin için huzur, ruh için sükûnet, kimlik ve sevgi bağlarımızın yenilenmesi olmazsa, yaratıcı süreç zaman içinde solar ve ölür.” – Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Küçük bir saksıya bir tohum ekin. Bu tohumun koruyucusu olun. Onu sulayın, yeteri kadar güneş ışığı almasını sağlayın ve onu her gün gözlemleyin. Tıpkı bir ebeveyn gibi dünyaya yeni bir yaşamın gelmesine yardımcı oluyorsunuz. Bu minik bitkinin yetişmek için neye ihtiyacı olduğu ve canlı bir şeye yardım etmekten sorumlu olmanın nasıl bir duygu olduğu konusunda sohbet edin.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Büyük çaplı bir projeyi tamamladığınız veya büyük bir değişim yaşadığınız biz zamanı düşünün. Acele edip hemen bir sonraki projeye mi atıldınız, yoksa durup biraz değerlendirme yapmak için kendinize vakit ayırdınız mı? Bu hafta, programınıza kendiniz için bir 'arınma dönemi' dâhil edin. Bu, büyük bir sınavın ardından kendinize ayıracığınız yarım saatlik sessiz bir süre veya önemli bir işi vaktinde tamamladıktan sonra başınızı dinleyeceğiniz bir akşamüstü olabilir. Bu süreyi üretkenlik için değil, sadece "olmak" için kullanın. Kendinize biraz mola verme hakkını tanıdığınız zaman neler öğrendiğiniz üzerinde düşünün.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecektir ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Suç *korbanı* için maddi olanakları yeterli olmayan kişiler ne yapacak?

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - VAYIKRA 14:21-22

”וְאִם דָּל הוּא, וְאִין יָדוֹ מִשְׁגָּת – וְלָקַח ... וְשָׂתִי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בָנֵי יוֹנָה

אֶשֶׁר תִּשְׁיֵג יָדוֹ.”

KATMAN 2: RABI SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Fakat eğer fakirse ve maddi gücü buna erişemiyorsa... maddi gücünün erişeceği iki kumru ya da iki güvercin yavrusu alacaktır.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Bir *metsoranın* getirmesi gereken suç *korbanının* ayrıntılarını verdikten sonra, Tora, maddi gücü başkalarının getirebileceği *korbanlara* yetmeyecek olanlar için bir alternatif sunmaktadır. Bu, Tora'nın bizden ne gibi beklentileri olduğu hakkında bize hangi mesajı veriyor?

KATMAN 4: RABI SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“MADDİ GÜCÜNÜN ERİŞECEĞİ: Talmud'dan, Tora uygulamasının insanı hiçbir zaman fakirleştirmemesi veya bir fakirin erişiminin ötesinde olmaması ilkesinin Hahamlarımızın Yahudilik hakkındaki algılarında bir esas olduğunu görüyoruz. Bu teorik bir mesele değildi. Yahudilik ekonomik taleplerde *bulunmaktadır* ve bunların ayrımcılığa yol açar nitelikte olmaması

önemlidir. Dolayısıyla, örneğin, cenazelerin olabildiğince basit olması gerektiği öngörülmüştür (Moed Katan 27b)...

“Hahamlarımız geleneğin koruyucularıydı, ancak aynı zamanda halkın birlik ve beraberliğinin de koruyucularıydılar ve bu birlik için, yalnızca belirli bir ekonomik sınıfla özdeşleştirilecek bir Yahudilikten daha yıkıcı bir şey olamayacağını da farkındaydılar.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora’daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Rabi Sacks, Yahudiliğin yalnız, acı çeken, dışlanmış kişilere destek olmamız gerektiğini bize her zaman hatırlattığına işaret eder. Ancak ihtiyaç sahiplerine *tsedaka* vermek bunun yalnızca bir kısmıdır. Bunun yanında, başkalarından, maddi kayba uğrayacakları raddede büyük taleplerde bulunmamak konusunda da dikkatli davranırız. Bu nedenle, başkalarının fakirleşmesini veya maddi olanakları az olduğu için utanmasını önlemek üzere konulmuş *alaha* kuralları vardır. Örneğin, Yeruşalayim’deki kutlama günlerinde, her genç kızın ödünç giysiler giymesi gelenekselleşmişti; bu şekilde yeni giysi almaya gücü yetmeyen kızların mahcubiyet yaşamaları önleniyordu.

Burada bu ilkenin, *tsaraat* ile cezalandırılmış ve hastalanmış kişileri bile kapsadığını görüyoruz.

1. Tora’nın bu kadar ayrıntıya giriyor olması sizi şaşırtıyor mu? Neden?
2. Bu fikir suç *korbanı* hakkındaki düşünce şeklimizi nasıl değiştirebilir?
3. Maddi durumu başkalarına göre daha zayıf olanların kendilerini mahcup ya da topluma katkıda bulunamıyor gibi hissetmelerini önlemeye yardımcı olmak için başka hangi yollara başvurulabilir?

[Koren Sacks Humash](https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash) hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks’in bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks’ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy’nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy’yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel’in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi’ne teşekkürlerimizle.